

zarabotnoy-platy-ugrozhaet-budushchemu-futbola. 3. Экспорт Бразилии сям сотень футболистив за лито. <http://mehanik.net.ua/2007/09/02/eksport-brazyliji-sim-soten-futbolistiv-za-lito/> 4. Футбольний клуб: бізнес чи іграшка? <http://www.epravda.com.ua/publications/4b4c3f28ac97d/> 5. Две стороны Дона Реев. <http://www.championat.ru/football/article-23186.html>. 6. Богатейшие футбольные клубы мира. <http://ru.wikipedia.org/wiki>. 7. Кара-Мурза С. Концепция «золотого миллиарда» и Новый мировой порядок. 8. Можливі вигоди та загрози проведення фінальної частини чемпіонату Європи з футболу “ЄВРО-2012” в Україні. <http://www.vgolos.com.ua/blog/211.html?page=1>. 9. Середній клас в Україні : майбутнє народжується сьогодні. http://dialogs.org.ua/dialog.php?id=3&or_id=84. 10. Элита и ее тень. «Учительская газета» <http://www.ug.ru/archive/2033>. 11. Дергачев В.А. Геоэкономика. – К.: ВИРА-Р, 2002. – 512 с. 12. <http://ru.wikipedia.org/wiki>

УДК 504.03 (075.8)

І.М. Грабинський, Ю.Б. Федунь

Львівський національний університет імені Івана Франка

РЕАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В КРАЇНАХ ЄС: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

© Грабинський І.М., Федунь Ю.Б., 2010

Досліджуються шляхи та етапи реалізації політики сталого еколого-економічного розвитку країн ЄС та можливість використання їхнього досвіду для України.

Ключові слова: концепція сталого розвитку, економічний розвиток, екологічна безпека, етапи реалізації політики сталого еколого-економічного розвитку країн ЄС, стратегічні цілі.

THE POLICY IMPLEMENTATION OF SUSTAINABLE ENVIRONMENTAL-ECONOMIC DEVELOPMENT IN EU COUNTRIES: EXPERIENCE FOR UKRAINE

Ways and implementation of policy of the sustainable ecological-economic development of countries of EU and possibility of the use of their experience for Ukraine are explored.

Keywords: sustainable development concept, economic development, environmental safety, the stages of policy implementation of sustainable environmental-economic development in EU countries, strategic goals

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Функціонування соціальних і економічних систем, неузгоджене з можливостями природного середовища, з його відтворювальною здатністю і загальними законами природи, спричинило виникнення тенденцій, впливу яких ні планета, ні її живі організми не зможуть довго протистояти. Є.М. Борщук відзначає, що соціально-економічні, екологічні і політичні рішення не можливо приймати у відриві від стану природного середовища і загальних законів природи [1].

В умовах соціально-політичних змін, що відбуваються в Україні, реалізація концепції сталого розвитку, яка була прийнята і затверджена Кабінетом Міністрів ще в 1997 р має стати однією з важливих складових стратегії розвитку України. Доцільність такого переходу визначається як

внутрішніми, так і зовнішніми чинниками, що пов'язані з євроінтеграційними прагненнями України, а це, своєю чергою, вимагає вирішення проблем взаємозв'язку та взаємозалежності між економічним розвитком та екологічною безпекою [2]. Членство в Європейському Союзі є стратегічною метою України, але взаємовідносини України і ЄС все ще не достатньо чітко визначені. Розглядати як кандидата на вступ до ЄС Україну будуть винятково у разі відповідності Копенгагським критеріям. Це означає: бути демократичною державою, створити ринкову економіку і бути конкурентоспроможними. На цьому шляху Україна вже має статус держави з ринковою економікою.

Урахування досвіду країн ЄС, особливо країн Східної Європи є, безперечно, корисними для України, адже з травня 2004 р. вона стала безпосередньою сусідкою ЄС. Згідно з ч. 1 ст. 51 Угоди про партнерство та співробітництво вона взяла на себе зобов'язання привести своє законодавство до вимог законодавства ЄС. Нормативні акти, що регулюють екологічні та економічні відносини, не є винятком. Прагнення країн кандидатів до вступу в ЄС змушує їх приводити у відповідність всі сфери життя, створювати однакові правила ведення економічних, політичних, правових та соціальних програм.

Але поки удосконалюється законодавство нових членів ЄС, країн-кандидатів до вступу, законодавство самого Євросоюзу теж не стоїть на місці. Як зазначає Р.Ю. Ханік-Посполітак, воно теж постійно удосконалюється, а що головне, відбувається уніфікація норм процесуального та матеріального права [3].

Ми поділяємо думку про те, що необхідність уніфікації норм права зумовлена потребами економіки, спільного ринку, чинниками пов'язаними із забезпеченням захисту та безпеки членів ЄС, зокрема, екологічної безпеки.

Можливості для України зайняти рівноправне місце в Європі створюється за умови забезпечення інноваційного шляху розвитку на основі структурної перебудови економіки за рахунок подолання сировинної спрямованості національної економіки.

Основою стратегічного курсу державної політики відповідно до «Плану дій Україна-Європейський Союз» є утвердження України як конкурентоспроможної високотехнологічної держави, формування якої планується здійснити на основі розбудови соціально-орієнтованої ринкової економіки, орієнтованої на сучасні європейські стандарти життя. Такий курс проголошено урядом України. Тому вивчення досвіду реалізації політики сталого еколого-економічного розвитку в країнах ЄС є важливим і актуальним.

Цілі та мета дослідження. Дослідження взаємозв'язку економічного розвитку і екологічної безпеки є надзвичайно актуальним для України, економіка якої надмірно залежить від поставок енергоносіїв, а інтегральний показник негативних антропогенних навантажень на навколишнє середовище практично на всій її території є найвищим серед європейських країн.

Президентом і урядом України проголошено курс на розвиток економіки, шляхом впровадження інноваційних технологій, залученням державних і іноземних інвестицій, а також вивчення досвіду країн, які пройшли такий шлях і успішно розвиваються.

Ціль роботи вивчення шляху реалізації сталого еколого-економічного розвитку країн ЄС та країн-кандидатів на вступ до ЄС та можливість використання такого досвіду для України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій в яких започатковано розв'язання цієї проблеми. Аналіз таких досліджень та публікацій був викладений в роботах [2, 4–6].

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

ЄС є важливим міждержавним об'єднанням, а тому особливості реалізації політики сталого еколого-економічного розвитку в країнах Європейського Союзу заслуговують на особливу увагу. Успіхи процесу інтеграції держав-членів ЄС можуть стати корисними для досвіду України.

Останні десятиліття ознаменувалися проведенням країнами ЄС самостійної політики у сфері захисту навколишнього середовища: були створені потужна нормативно-правова база регулювання питань захисту природи, проведені заходи відповідного напрямку, розроблені шляхи залучення інших країн у цю діяльність.

Реалізація політики сталого розвитку у країнах-засновниках ЄС вимагала здійснення стратегії на світовому рівні, включаючи вирішення соціальних проблем (боротьба із бідністю, перенасиченими населенням регіонами), тому концепція сталий розвитку скоріше ґрунтується на політичних інтересах, дозволяє досягати компромісу між політичними та економічними силами.

Сьогодні еколого-економічна концепція розвитку претендує на роль стратегічної основи державної політики окремих держав та ідеології всього ЄС. Основною ознакою господарства країн ЄС стає екологізація промислового процесу, можливість досягнення економічного росту та одночасного збереження природи, попередження конфліктів між цими сферами буття людей. З 1990-х років ця концепція є офіційним курсом державної екологічної політики Голландії, Німеччини, Великої Британії.

У своїх дослідженнях ми обрали часові межі, які охоплюють момент підписання Римським клубом Угоди про створення Європейської економічної спільноти (25.03.1957 р.) [3] та сучасність. Пройдений шлях політики сталого еколого-економічного розвитку дозволяє казати про його етапізацію. Потрібно виділити такі етапи реалізації політики сталого еколого-економічного розвитку країн ЄС – 15:

I етап з 1957 по 1972 рр., який розпочався з моменту створення Євроекономічного союзу, який був позбавлений правових повноважень у сфері природокористування. При підписанні Римської угоди 1957 р. не було підписано жодної рекомендації відносно природоохоронної політики чи охорони навколишнього середовища. Шість країн-засновниць ЄС (Бельгія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Німеччина, Франція) прагнули, насамперед, врегулювати питання торгового значення. Головна задача на цьому етапі полягала у узгодженні національних законодавств, усуненні перешкод для торгових операцій. Суттєве погіршення екологічного клімату в Європі у 1970-х роках змусило ЄС розпочати політику екологічного захисту.

На першому етапі існування євро альянсу прийняті нормативні акти мали прикладний характер, спрямований на вирішення задач економічного характеру, адже приймалися на підставі ст.100 Римської Угоди на виконання цілей загального ринку товарообігу [7]. Фактично, у цей період навколишнє середовище не стало об'єктом уваги вчених, юристів, політиків, економістів.

II етап (1973–1985 рр.) характеризується проведенням перших заходів із захисту природного середовища в країнах ЄС-15. З 1972 року ЄС отримав право вирішувати питання природоохоронного значення. Результатом таких рішень, як правило, ставали директиви – акти гармонізації права країн-членів. Саме у цей період альянс приєднався до Конвенції про охорону дикої флори та фауни та природних місць проживання у Європі, до Конвенції про транскордонне забруднення повітря на великі відстані (1979 р.).

Другий етап ознаменувався Паризькою нарадою 1972 р. (19–20 жовтня) шести країн-засновниць ЄС та трьох нових членів (Великої Британії, Данії, Ірландії). Вже 17 квітня 1973 р. після багаточисельних перемовин була розроблена «Програма дій європейських спільнот у сфері охорони природи», яка 22.11.1973 р. переродилася у Першу програму дій Спільноти з охорони навколишнього середовища. Ця Програма стала відправною точкою у еволюції природоохоронної політики. 17.05.1977 р. була ухвалена Друга програма дій, яка охопила заходи природоохоронного значення до 1983 р. По суті, Друга програма була прийнята на виконання цілей Першої програми, але акцент містила на посиленні превентивної функції Союзу, раціональному використанні природних ресурсів. За час дії Другої програми кількість членів ЄС збільшилася на одного – приєдналася Греція. На цьому етапі проявилася така риса екологічної політики ЄС, як послідовність обраного курсу. 07.02.1983 р. була прийнята Третя програма, яка в цілому відповідала духу двох попередніх та містила низку новел: природоохоронна політика мотивувалася тим, що ресурси природи складають основу та визначають обмеження подальшого економічного розвитку; визнання природоохоронної політики у якості складової частини економічних цілей ЄС.

У середині 1980-х років отримав популярність погляд на екологію, як на «економічну, а не лише моральну необхідність». Цей крок на шляху до еволюції політики ЄС слід вважати результатом посилення усвідомлення небезпеки зв'язків економічного зростання, стимульованого подальшою інтеграцією нових країн до ЄС та негативними факторами, що супроводжували цей процес разом із позитивними наслідками приєднання.

Другий етап був набагато активнішим за перший, у той же час, як і перший не мав комплексного підходу, який ґрунтувався б на сильній науково-методологічній та нормативній базі. Політика екологічного розвитку розвивалася відповідно до потреб економічного, соціального характеру. Але поступово відбувалося переміщення акцентів у бік екологізації свідомості. Стало очевидно, що економічний прогрес та охорона навколишнього середовища пов'язані та взаємообумовлені. Слід вказати, що на другому етапі було ухвалено понад 20 директив природоохоронного характеру. Під егідою ООН у 1979 р. було прийнято Конвенцію про захист диких видів флори та фауни та природних місць їх мешкання та Конвенцію про транскордонне забруднення повітря на великі відстані, до яких приєдналася Євроспільнота.

III етап, який охопив період з 1985 по 1992 рр. визначається як етап закріплення компетенції у галузі охорони навколишнього середовища за інститутами ЄС. У Римську угоду 1957 року були внесені зміни Єдиним Європейським актом 1986 року, який визначив цілі та завдання екологічної політики ЄС, а також запроваджено принцип субсидіарної відповідальності за забруднення.

В результаті третього етапу запровадження політики сталого розвитку в країнах ЄС-15 було прийнято понад 200 нормативних актів, що регулюють проблеми природокористування, створено низку органів, відповідальних за їх виконання у сфері охорони природи: Європейська комісія, Європейський парламент, Європейська агенція з навколишнього середовища. Зокрема, останній орган покликаний забезпечувати членів ЄС та інші держави об'єктивною інформацією про стан справ у сфері захисту навколишнього середовища, надання достовірної інформації населенню [8].

Черговий етап здійснення цієї політики вже за участю нових-членів розпочато з 1992 року і триває він дотепер. Ми вважаємо, що на цьому етапі відбувається удосконалення екологічної політики з урахуванням розширення кордонів ЄС та необхідності гармонізації законодавства нових членів Союзу до норм права ЄС. На сучасному етапі цілі та завдання ЄС у сфері еколого-економічних відносин можна сформулювати у наступних постулатах: досягнення раціонального користування природними ресурсами; турбота про здоров'я націй; збереження та покращення природного стану. Екологічна складова політики ЄС сьогодні вже визнана нормативно, передбачені положення, що стосуються фінансування природоохоронних заходів. Саме на цьому етапі у 2003 році був представлений Договір, який заснував Конституцію для Європи.

Активність держав – членів у складі ЄС – 15 у справі створення та запровадження сталого еколого-економічного розвитку дозволяє поділити їх на два табори: держави, що ведуть пасивну політику у галузі охорони природи та держави, що активно співпрацюють у цій сфері. У якості активних держав, що виступають каталізаторами у справі розробки екологічно спрямованої політики, традиційно вважаються Німеччина, Данія, Нідерланди, Швеція, Фінляндія, Австрія (три останні держави стали членами ЄС з 01.01.1995 р.). Активні держави діють у напрямку «озеленення» політики ЄС шляхом проведення заходів економічного, соціального, політичного, громадського характеру, чим і відрізняються від держав, що дотримуються поведінки у формі бездіяльності. Сьогодні група активних у політиці екологізації економіки держав має достатню кількість голосів для блокування рішень по екологічних питаннях, якщо це не відповідає принципам та цілям сталого розвитку.

Деякі держави зосереджують свою увагу на технічних сторонах роботи в ЄС. Швеція та Австрія вважають за необхідне обґрунтовану рекомендацію та послідовний внесок у повсякденний політичний процес як основний спосіб політики у Брюсселі. Так, Швеція особливо ретельно підходить до перемовин з ЄС шляхом активізації роботи Міністерства екології. Тому політика екологізації процесу економічного зростання є пріоритетною у соціальній державі. Данія робить у зовнішній політиці акцент на роботі у складі Екологічної групи. Німеччина та Фінляндія демонструють активність у цій Групі, проте вважають більш ефективним політичний спосіб

аргументації власної еколого-економічної політики. Такий синтез політичних та організаційних аспектів на рівні Екологічної Групи дозволяє оперативно реагувати на політичну кон'юнктуру. Якщо всередині самої держави не виникає з приводу ведення такої політики на рівні ЄС, то проблем не виникає априорі. Але якщо такі розбіжності є, то це може потягти політичний конфлікт.

Держави-члени підтримують контакти з Європарламентом через контингент членів, які контактують з органом шляхом брифінгів та регулярних зустрічей. Деякі держави, зокрема ФРН, на постійній основі формують політику своїх представників на перемовинах з Радою. Фінляндія, наприклад, регулярно адресує своїм представникам вказівки та інструкції щодо обрання тактики вирішення екологічних питань. Але нерідко самі члени Європарламенту виступають з ініціативою співпраці представників різних держав. В умовах взаємодії та спільного прийняття рішень РЄ важко протидіяти поправкам, що вносяться Європарламентом, які отримали підтримку Комісії.

З 2001 р. екологічний елемент був інтегрований у Лісабонську Стратегію, яка особливу увагу приділяла сумісництву економічної та екологічної політик. З 2003 р., коли РЄ очолила Греція, акцент зробився на 10-річних рамкових програмах для сталого розвитку, виробництва та споживання, а також на ініціативах з води та енергії за рахунок конкретних дій в таких галузях, як розширена участь у використанні відновлюваних джерел енергії, введення екологічного виміру у зовнішню політику ЄС [9].

Європейський конвент представив 20.06.2003 р. на засіданні ЄС у м. Салоніки (Греція) проект Договору, який заснував Конституцію для Європи. Деякі статті акту містять положення про навколишнє середовище. Зокрема, ст. 3 роз'яснює, що Союз функціонує для безперервного розвитку Європи, заснованого на сталому економічному зростанні, підвищенні рівня захисту та покращення якості природного середовища. Ст. 13 закріплює сфери спільної компетенції до яких, до речі, віднесені навколишнє середовище, енергетика, внутрішній ринок, економічна та територіальна інтеграція, проблеми охорони здоров'я.

Важливе положення закріплене у ст. III-4: «Вимоги відносно захисту навколишнього середовища повинні стати частиною формування та здійснення політики та дій Союзу, особливо з метою сприяння сталому розвитку».

Отже, сталий розвиток стає ціллю ЄС, що чітко зазначено у ст. 2. це та мета, за досягнення якої захисники природи ведуть боротьбу з того часу, як охорона навколишнього середовища стала частиною політики ЄС.

Аналізуючи ці етапи ми можемо констатувати, що Україна, базуючись на досвіді країн ЄС може прискорити впровадження державної політики сталого еколого-економічного розвитку, включившись в її четвертий етап. Це дасть можливість зекономити значні ресурси і час на пошук шляху реалізації цієї політики.

У 1994 р. Україна та ЄС підписали Угоду про співробітництво, метою якого, зокрема, є забезпечення рамок для поступової інтеграції між Україною та більш широкою зоною співробітництва у Європі. Виконанню цієї мети, безумовно, сприяє гармонійне наближення законодавства із законодавством ЄС. Наближення законодавства є обов'язковою умовою членства в ЄС, а, відповідно, країни – кандидати повинні прагнути уніфікувати свої правові системи, механізми та процедури, щоб ввести в дію все законодавство ЄС. Слід вказати, що такі вимоги цілком відповідають конституційним принципам розвитку українського суспільства. Сьогодні екологічна інтеграція є обов'язковою для всіх членів та кандидатів на вступ до ЄС. Це підтверджує низка нормативних актів. Так, Амстердамська угода 1997 року підтвердила продовження курсу до «сталого розвитку», який тісно стосується питань охорони природи.

Сьогодні все більше лунає пропозицій, що забезпечити комплексне врегулювання відносин у сфері взаємодії суспільства та природи може взяти на себе майбутній Екологічний кодекс України, як базовий закон у цій сфері.

Членство в Європейському Союзі є стратегічною метою України, але взаємовідносини України і ЄС все ще недостатньо чітко визначені. Приєднання нових членів буде супроводжуватись істотними змінами в структурі та механізмі діяльності ЄС, що, безперечно, матиме значні наслідки як для самого Європейського Союзу і країн-кандидатів, так і для країн-сусідів.

Складність вирішення проблеми полягає в тому, що Європейський Союз, вступ до якого надав би Україні значні переваги у можливостях розвитку, у найближчій перспективі не розглядає нашу державу у якості потенційного члена. Специфіка ЄС, заснованого на моделі «закритого регіоналізму», не припускає паралельного членства у багатьох інтеграційних угрупованнях. Країни-учасниці ЄС бачать Україну скоріше стратегічним партнером, ніж членом цієї організації. Інтерес західних інвесторів до України проявляється, перш за все, як до ринку збуту товарів масового споживання.

Найбільшими прихильниками ідеї прийняття України до Євросоюзу є країни – нові члени ЄС, що пов'язано з багаторічними історичними, культурними, політичними та економічними зв'язками країн Центральної та Східної Європи з Україною. Найбільш активно у своїй підтримці європейської інтеграції України виступає Польща, яка відкрито вимагає від ЄС дати чіткі орієнтири вступу. Усіляко обіцяє сприяти Україні у досягненні її стратегічної мети – інтеграції у європейські структури – також Литва, Чехія, Словаччина, Угорщина.

В промові на Всесвітньому економічному форумі в Давосі (21–28 січня 2005р.) Президент України визначив три стратегічні цілі в реалізації Європейського вибору України:

I – перетворення української економіки на соціальну ринкову систему, забезпечення її сталого розвитку;

II – інтенсивна інтеграція до світової економіки;

III – вступ України до Європейського Союзу [10].

Україні, яка є сусідкою ЄС, взяла на себе низку зобов'язань перед цією організацією, сьогодні неможна зупинитися на досягнутому. Очевидно, що перед державою стоїть багато завдань, пріоритетними з яких є покращення чинного законодавства, створення ефективних гарантій економічного розвитку та екологічного захисту, оскільки меж для вдосконалення цього не існує. Саме тому вже сьогодні ми повинні ретельно вивчати досвід Європи, особливо досвід тих країн, які нещодавно стали членами ЄС, та мають практично ті проблеми, про які ми говоримо поки що гіпотетично.

Висновки. Аналіз програм сталого розвитку держав Європи свідчить про наявність загальних орієнтирів. По-перше, економічний розвиток визнається доцільним у разі зниження природоємності господарства та забезпечення екологічного захисту. По-друге, економіка визнається лише засобом досягнення високого рівня життя людини, який слід негайно екологізувати. По-третє, людина, її потреби та інтереси, визнана пріоритетною фігурою сталого розвитку.

Економічна безпека є невід'ємною частиною національної безпеки країн-учасниць ЄС та країн-кандидатів на вступ до ЄС. Тому, метою економічних механізмів, що впроваджуються у вітчизняне законодавство та судову практику країн-учасниць ЄС є створення економічної зацікавленості та відповідальності за порушення правил природокористування. Для реалізації цієї мети країни-кандидати до вступу в ЄС повинні поширити пільги у оподаткуванні суб'єктів господарювання, що перейшли на екологічно чисте виробництво та використання екологічно безпечних технологій.

Оскільки проблеми локального характеру неминуче стають проблемами планетарного масштабу за умов їх невирішення, відповідно забезпечення екологічної безпеки повинно здійснюватися на регіональному, глобальному, двосторонньому та багатосторонньому рівнях. При виконанні українською стороною умов, що сприяють наближенню держави до ЄС, міжнародне співробітництво не повинно протиставлятися внутрішній державній політиці.

В економічно розвинутих країнах сьогодні закладені підвалини збалансованого розвитку суспільства. Значна увага приділяється інформованості громадян про політику та кроки влади у напрямку практичного впровадження розроблених планів дій. Україна лише починає цей шлях.

1. Борцук Є.М. Основи теорії стійкого розвитку еколого-економічних систем. Львів: Растр-7, 2007. – 436 с. 2. Федунь Ю.Б., Саницький М.А. Проблеми сталого еколого-економічного розвитку України: кроки до розв'язання // Вісн. Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. – 2008. – № 624: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – С. 238–245.

3. Ханік-Посполітак Р.Ю. Уніфікація цивільного процесуального права в Європейському Союзі // Наукові записки: Національний університет «Києво-Могилянська академія». – Т. 38: Юридичні науки, 2005. – С. 70. 4. Федунь Ю.Б., Фецуур Р.В. Актуальні проблеми забезпечення сталого еколого-економічного розвитку України в умовах інтеграції до ЄС // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. – 2005. – № 547: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – С. 276–283. 5. Федунь Ю.Б. Показники сталості еколого-економічного розвитку // Вісн. Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка В.25. Серія міжнародні відносини. – 2008. – С. 321–327. 6. Федунь Ю.Б. Шляхи забезпечення сталого еколого економічного –розвитку України // Вісн. Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. – 2009. – № 657: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – С. 525–529. 7. Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз: заснування і етапи становлення: Навч. посібник. – К.: Ін Юре, 2001. – С. 168. 8. Гусев А.А. Современная экологическая политика. – М.: ИМЭМО РАН, 2006. – 205 с. 9. Наша Європа // Греческая газета. – 2003. – № 7. 10. Давос: світ пізнає Україну: Промова Віктора Ющенка на Всесвітньому економічному форумі // Урядовий кур’єр. – 2005. – 1 лютого.

УДК 33.621

Г.С. Домарадзька, Т.М. Гладун
Національний університет “Львівська політехніка”

РЕГІОНАЛЬНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ МАШИНОБУДУВАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

© Домарадзька Г.С., Гладун Т.М., 2010

Проаналізовано економічний стан підприємств машинобудівної галузі Львівської області. Визначено найважливіші регіональні чинники розвитку машинобудування Львівщини. Зроблено висновки про можливість практичного застосування отриманих результатів та рекомендацій.

Ключові слова: регіональні чинники розвитку, машинобудування, приладобудування, автобудування, структурна перебудова промисловості, цільова програма розвитку, торгова марка, бренд, франчайзинг.

REGIONAL FACTORS OF THE MACHINE DEVELOPMENT (BASED ON THE EXAMPLE OF LVIV REGION)

Analyzed the economic situation of enterprises of machine building industry in Lviv region. Determined the most important regional factors of engineering in Lviv. Conclusions are done about the possibility of practical application of the results and recommendations.

Keywords: regional factors of development, engineer, instrument-making, motor industry, structural alteration of industry, having a special purpose program of development, trade mark, brand, franchising.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Перехід України від командно-адміністративної економіки до ринкової системи, започаткований в 90-х роках минулого століття, був пов’язаний з низкою кризових соціально-економічних явищ. Вони були наслідком не стільки впливу об’єктивної специфіки системної перебудови національної економіки, скільки результатом